

Arturo Sánchez Cidrás, o faro que alumea a historia de Bueu

David García Piñeiro

Na vida hai dúas clases de familia. A primeira é a que nos vén dada polos lazos sanguíneos e que, guste ou non guste, vén imposta. E logo está outra familia, que é a que eliximos ao longo do noso camiñar pola vida. Esa familia que escollemos di moito de nós: do que somos, do que queremos ser e de todo canto nos importa. O pobo de Bueu rematou o ano 2024 acubillando a un novo fillo, un fillo que non naceu na vila pero sen o cal sería difícil entender o pasado, o presente e incluso o seu futuro: o mestre e investigador Arturo Sánchez Cidrás (Loira, Marín, 1950).

O pleno da corporación municipal, nunha sesión extraordinaria e con certa solemnidade celebrada o 24 de novembro no Centro Social do Mar, distinguiu por unanimidade a Sánchez Cidrás como novo Fillo Adoptivo da vila. Esa proposta viña avalada dende distintos ámbitos, como o *Colectivo O Mar*

por Diante, Asociación de Amigos das Embarcacións Tradicionais Os Galos, Museo Massó, librería Miranda ou o propio Concello de Bueu a través da súa Concellaría de Cultura. Unha distinción que une ao mestre e investigador a unha familia á que previamente xa se incorporaran outros persoeiros: o que fora presidente da República de Arxentina, Fernando de la Rúa (finado en 2019), que visitou oficialmente Bueu en outubro do ano 2000 e a quen Sánchez Cidrás lle entregou un arbol xenealóxico

sobre os seus antergos bueueses e que se remontaba ata outro Fernando de la Rúa, membro do Santo Oficio e fundador do pazo de Santa Cruz en 1659; o antropólogo sueco Staffan Mörling (distinguido en xaneiro de 2006 e finado en 2020); o sanitario Juan Veiga, nacido en Moaña e homenaxeado en febreiro de 2017; e tamén ao que fora alcalde de Bueu, xornalista e poeta José Gómez de la Cueva, máis coñecido como Johan Carballeira, que

en setembro de 2015 foi recoñecido como Fillo Adoptivo (naceu en Vigo) nunha homenaxe para nomear fillos predilectos e adoptivos aos integrantes da corporación de 1936. Entre os moitos recoñecementos que ten recibido Sánchez Cidrás está tamén o Premio Johan Carballeira de xornalismo no ano 2015

O nomeamento de Arturo Sánchez Cidrás como Fillo Adoptivo de Bueu é ben merecido, aínda que

non deixa de encerrar un paradoxo: este novo fillo en realidade xa adoptara ao pobo de Bueu moito antes. O seu traballo como mestre de xeracións de bueueses e bueuesas; a súa faceta de investigador que se plasma a través de artigos, libros, dese blog imprescindible que é acidras.blogspot.com, da web descubrobueu.wixsite.com e aquela revista escolar de "O Candil"; ou os milleiros de horas pescudando nos arquivos na procura de feitos, sucesos e historias que axudasen a entender o que é Bueu, só se



A. Sánchez Cidrás /Foto S. Álvarez



O alcalde e Arturo no nomeamento como Fillo Adoptivo de Bueu pode entender desde a paixón e o compromiso que un sente polo que é seu.

Moito antes de que Sánchez Cidrás fose nomeado Fillo Adoptivo el xa adoptará a Bueu e as súas xentes e considerábase como un fillo de corazón. *"Primeiro por ser un termo no que encaixo, xa que é usado para referirse a un fillo que non é biolóxico nin adoptivo, pero que é querido e coidado como tal. E en segundo lugar porque en Bueu fun medrando en todos os sentidos e precisei de ir agrandando o corazón para dar cabida a todos vostedes e ás mostras de afecto e recoñecemento coas que me agasallades a cotío"*, manifestaba el mesmo no seu discurso como novo Fillo Adoptivo do Concello de Bueu.

Vivimos tempos incertos, nos que non é raro pensar que a historia móstrase como algo cíclico ou repetitivo debido a aparición de pantasmas que pensabamos enterradas e superadas. Tempos nos que a inmediatez en demasiadas ocasións impónse á reflexión, nos que proliferan discursos cargados de titulares e frases rechamantes, que en numerosas ocasións non son máis que bulos e que non resisten ante a luz da razón e unha análise crítica.

Por iso convén facer caso dunha das reflexións que deixou Sánchez Cidrás na súa intervención diante do pleno e da veciñanza de Bueu: *"Debemos buscar a luz do saber, da memoria, das orixes, do acontecido... e falar menos. Si, falar menos, pero só porque hai moito que escoitar."* E para conseguilo *"é importante converter a utopía nunha meta, empatizar máis coas persoas e buscar respos-*



Arturo enarborando a bandeira de Bueu

tas a través dunha ampla variedade de testemuñas!" En resumidas contas, todo o contrario do que precognizan eses falsos profetas da verdade.

Se hai algo que quedou patente durante o nomeamento de Arturo Sánchez Cidrás como Fillo Adoptivo e que, a pesar do feito de que Bueu *"está presente no meu labor moitas horas de cada día dende hai medio século,"* o investigador non ten pensando xubilarse nin deixar de pescudar na historia da vila.

"Dende aquí reafirmo a miña dedicación ás súas xentes, que me acollen como un Fillo, mantendo viva a súa historia e raíces e axudando a consolidar o sentido de pertenza a este pobo," declarou. Unha afirmación que é sinónimo de novos libros e novas investigacións arredor de Bueu e a súa historia.



Arturo recibindo o pergamiño de recoñecemento

Ese compromiso que para Sánchez Cidrás é unha forma de vida é algo que todos e todas debemos agradecer. O seu labor de investigación e pescuda é impagable. Sobre todo porque estaríamos tremendamente errados se pensamos que o obxectivo é un exercicio de arqueoloxía para encher libros ou artigos. O pasado axuda a entender de onde vimos, o

que somos e, sobre todo, debe axudarnos a elixir ben a onde queremos ir. Decía o novo Fillo Adoptivo de Bueu que é certo que detrás do seu inxente traballo hai unha intención de preservar e dar a coñecer ese pasado. Pero o máis importante é o por que na busca desa memoria colectiva. Hai quen prefere que, dunha maneira ou doutra, siga enterrada e agochada na escuridade. O que fai Sánchez Cidrás é todo o contrario: rescá-

taa dos arquivos e traera á luz porque *"a memoria hai que aventala para que limpa de prexuízos sirva e guía no camiño da vida."*

A case interminable relación de traballos, artigos e libros que levan a sinatura de Arturo Sánchez Cidrás deixan outra ensinanza. Ese labor de investigación axúdanos a entender que a Historia, así con maiúsculas, non se compón unicamente dos grandes feitos, dos sonados descubrimentos en calquera eido nin das guerras ou revolucións que significaron cambios políticos ou que deixaron milleiros ou millóns de mortos.



O Nomeado co Alcalde e a Corporación no Pleno extraordinario

Na Historia as cousas non acontecen porque si, non xurden dunha nada que de repente estoupa. Todo o contrario. A Historia faise a través das xentes de calquera lugar, nútrese doutras historias e sucesos máis pequenos, que lonxe de estar aillados forman parte dun todo que ao final é o sustrato desa Historia con maiúsculas.

O mellor mestre ou o mellor investigador non é o que sabe máis cousas nin o que posúe máis coñecementos. Non se trata só de investigar e de amorear saberes e datos, senón de explicalos, divulgálos e contextualizalos para poder medir a súa relevancia. Iso é algo que leva facendo Arturo Sánchez Cidrás ao longo de toda a súa traxectoria vital, xa fose na súa faceta de mestre ou no presente como autor e investigador. No colexio de A Pedra exerceu a docencia durante máis de 35 anos e cando chegou o momento da súa xubilación resumiu de maneira certa a súa forma de ensinar: *"A miña filosofía era que os rapaces non estivesen amaestrados, senón que aprendesen a pensar"*. (8 de xullo de 2011 en FARO DE VIGO).

O mellor ese exemplo desa filosofía é a revista escolar "O Candil", na que a través dos seus números Sánchez Cidrás logrou implicar ao alumnado e ás familias para investigar e coñecer mellor a súa historia, toponimia, lendas, persoeiros... En definitiva, un traballo para descubrir, valorar e querer ao lugar no que naceron e ao que sempre van estar vencellados: Bueu. Un camiño que de paso serviu para alumar a capacidade de pensamento crítico, algo esencial para unha sociedade libre, democrática e informada.

Engadía o novo Fillo Adoptivo no seu discurso que *"a pesar de que os recoñecementos non sexan a finalidade do que realizo cada día, si me sinto profundamente agradecido da importancia e valoración que se fai do meu traballo e da miña persoa."* Ao longo da súa traxectoria Sánchez Cidrás foi I Premio Vila de Bueu en Recoñecemento ao Labor Cultural, Premio Ermelo e Premio Johan Carballeira de Xornalismo, todos indiscutiblemente merecidos.

Mais todo isto non debería impedirle ao Concello de Bueu dar un último paso, que sería actualizar canto antes o seu regulamento de honras e distincións municipais e incluír a figura do Cronista Oficial da Vila.

Nin que dicir ten que quen reúne todos os requisitos e méritos para esa distinción é este novo fillo adoptivo e de corazón de Bueu. Unha persoa que, máis que o candil que daba nome a aquela revista escolar, é un faro que alumea e mantén viva a historia e a memoria de Bueu. Un faro como o de Ons, que tamén é Bueu.



Exposición arredor da figura e traballos de Sánchez Cidrás na Sala Amalia Domínguez Bua